

## การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

พิชชา บวรโกศล\*  
รองศาสตราจารย์ พิพัฒน์ ไทยอารี\*\*

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน ด้านศักยภาพการบริหารงาน ด้านภาวะผู้นำ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการบริหารงานของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร ที่มีต่อลักษณะการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนฯ โดยการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนฯ คือ คณะกรรมการฯ และสมาชิกกองทุนฯ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารจัดการกองทุนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กองทุนฯ มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการดำเนินงาน คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ที่ได้รับการยอมรับและไว้วางใจ เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้กองทุนดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง และกระบวนการทำงานร่วมกันส่งผลให้เกิดการร่วมกลุ่มในการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ด้านปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินงาน พบว่า บุคลากรมีความรู้ความสามารถน้อยทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน งบประมาณในการให้สมาชิกกู้ยืมหมู่บ้านไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้รับขาดประสิทธิภาพในการใช้งาน รวมถึงการขาดสถานที่จัดตั้งกองทุนฯ แบบถาวร

---

\* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

\*\*ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

## 1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลในสมัย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ซึ่งถือเป็นนโยบายที่มุ่งแก้ไข ปัญหาความยากจนของประชาชน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและ รักษาสมบัติของชุมชน โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาตนเองของแต่ละชุมชนและมุ่งเน้นให้ประชาชนใน หมู่บ้านและในชุมชนเมืองทั่วประเทศพึ่งพาตนเอง โดยเริ่มแรกรัฐบาลจะสนับสนุนเงินทุนให้แก่ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการแก้ไขปัญหาความ ยากจนของประชาชนในชุมชนและถือเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่ให้ประชาชนหรือสมาชิกใน ชุมชนกู้ยืมเงินเพื่อนำไปสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและยังเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่มในด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริม ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมถึงการสร้างศักยภาพ สร้างจิตสำนึกของ ความเป็นชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และเพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของ ชุมชนตนเองในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนที่เกิดขึ้นในชุมชน และเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของ สมาชิกในชุมชนในการบริหารจัดการในด้านการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง และการบริหารจัดการด้านการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สำหรับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ถือเป็นนโยบายการกระจายอำนาจใน การบริหารงานอย่างหนึ่งของรัฐบาลที่ให้ประชาชนในชุมชนมีสิทธิในการบริหารงานอย่างอิสระและ การบริหารจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับศักยภาพการบริหารของ คณะกรรมการและความร่วมมือของคนในชุมชนในการบริหารจัดการ และในการบริหารกองทุน ให้มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศและชุมชนนั้น ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนจะต้อง ร่วมมือช่วยกันในการบริหารจัดการ และสมาชิกทุกคนต้องรับรู้ด้วยความรู้สึกของการเป็นเจ้าของ กองทุนร่วมกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีความสามัคคีที่จะก่อให้เกิดเป็นพลังของเครือข่ายทางการเงินและสังคม ในการขับเคลื่อนให้ ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยก่อนการส่งมอบเงินทุนแต่ละชุมชนจะต้องมี การคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมาดูแล และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของกรรมการอย่างชัดเจน รวมถึงการให้อำนาจการตัดสินใจในการบริหารจัดการกองทุนอย่างเต็มที่ และมีกระบวนการสร้าง ความรู้ ความเข้าใจในการใช้เงินกองทุน และปลูกฝังการสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในชุมชนมี ส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อเงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งส่งผลทำให้เงินทุนมีประโยชน์ต่อการพัฒนา ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนอย่างแท้จริงซึ่งการพัฒนาชุมชน ถือเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการ สร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนจึงครอบคลุมในหลายมิติ เช่น ด้านเศรษฐกิจ

ด้านสังคม ด้านประชาธิปไตย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนด้านวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งถือเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในการพัฒนาทุนทางชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพคนให้เป็นคนที่มีความรู้ มีจิตสำนึกสาธารณะ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน

## 2. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากคำถามในการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน ด้านศักยภาพการบริหารงาน ด้านภาวะผู้นำ ของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานของกองทุนฯ เพื่อการพัฒนาชุมชน

2.2 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ในการพัฒนาชุมชน

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ ใน ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร ที่มีต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนฯ

## 3. ขอบเขตในการศึกษา

3.1 ขอบเขตทางด้านประชากรและพื้นที่ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และสมาชิกกองทุนฯ ในเขตพื้นที่ ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร จำนวน 6 หมู่บ้าน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นศึกษาว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน ด้านศักยภาพการบริหารงาน ด้านภาวะผู้นำ มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานของกองทุนฯ ในการพัฒนาชุมชน ในเขตพื้นที่ ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ในการพัฒนาชุมชน และความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ ใน ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร ที่มีต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนฯ

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มตั้งแต่ ตุลาคม พ.ศ. 2558 – มกราคม พ.ศ. 2559

## 4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยแบบการสัมภาษณ์ ที่เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการติดต่อบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนวันที่จะไปทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ จำนวน 1 คนต่อ 1 กองทุนฯ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบในเรื่องการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ซึ่งได้อธิบายข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์พร้อมทั้งตั้งข้อซักถามและสัมภาษณ์ในเวลาเดียวกัน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ เป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถามแทน โดยมีข้อกำหนดว่าผู้ที่ทำแบบสอบถามจะถูกคัดเลือกในการตอบแบบสอบถามจากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ เมื่อเก็บรวบรวมได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแล้วก็จะทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับก่อนนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

## 5. สรุปผลการวิจัย

### 5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ จำนวน 6 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ท่าน รวม 6 ท่าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 นายธีรเดช รอดยิ้ม ตำแหน่งเลขานุการกองทุนฯ หมู่ที่ 2 นายเพลิน วัลลภ ตำแหน่งประธานกองทุนฯ หมู่ที่ 3 นายสุธรรม ชัยขาม ตำแหน่งกรรมการกองทุนฯ หมู่ที่ 4 นางสง่า เบ้าศรี ตำแหน่งประธานกองทุนฯ หมู่ที่ 5 นางประทุม แยมพุดิ ตำแหน่งเหรัญญิกกองทุนฯ หมู่ที่ 6 นายนิรันดร์ รอดแสง ตำแหน่งประธานกองทุนฯ

ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.60) อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มากที่สุด (ร้อยละ 89.10) รองลงมาคือ 30-39 ปี (ร้อยละ 9.20) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ร้อยละ 77.40) รองลงมาคือมัธยมศึกษา (ร้อยละ 15.70) เมื่อพิจารณาตามอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 89.10) รองลงมาคือรับจ้างทั่วไปและค้าขาย (ร้อยละ 5.20) เมื่อจำแนกตามรายได้มากกว่า 30,000 บาท (ร้อยละ 35.60) รองลงมาคือ ไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 34.80) ในส่วนของการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกกองทุนฯ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการประชุม (ร้อยละ 94.30)

### 5.2 ผลการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนฯของแต่ละหมู่บ้านสามารถสรุปได้ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ความคิดเห็นต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ เห็นด้วยกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ถือเป็นแหล่งเงินทุนที่ให้ประชาชนสามารถกู้เงินได้โดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกัน และเงินกู้นี้มีอัตราดอกเบี้ยต่ำและเป็นแหล่งเงินทุนที่ให้ประชาชนสามารถนำเงินไปสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงยังเป็นการลดการกู้เงินนอกระบบ

## ประเด็นที่ 2 แนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ มีการวางแผนในการดำเนินงานทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการกองทุนและการนำเงินที่ได้จากดอกเบี้ยในการปล่อยเงินกู้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนในด้านสาธารณสุขโรคต่าง ๆ ด้านสวัสดิการ ด้านสาธารณสุขประโยชน์แก่ชุมชน และมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นในหมู่บ้านเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกและประชาชนในหมู่บ้านได้มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งการจัดตั้งกลุ่มอาชีพนี้ไม่ได้มีการนำรายได้ที่เกิดขึ้นมาใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสร้างสาธารณสุขประโยชน์ให้แก่ชุมชนและในบางหมู่บ้านคณะกรรมการกองทุนก็จะเป็นผู้สนับสนุนเงินลงทุนก้อนแรกให้แก่กลุ่มอาชีพเพื่อเป็นต้นทุนในการสร้างอาชีพ สร้างงานให้แก่สมาชิกในกลุ่มอาชีพ กรณีที่เกิดปัญหาหรือมีโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทางคณะกรรมการจะมีการเรียกประชุมสมาชิกเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้สมาชิกได้มีการเสนอความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ และแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งของสมาชิกด้วยตนเองและของคณะกรรมการ รวมทั้งยังเป็นการให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านของตน

## ประเด็นที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การบริหารงานของคณะกรรมการในแต่ละหมู่บ้านประสบความสำเร็จเนื่องจากคณะกรรมการทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และยังทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน มีการรวมตัวกันในการทำงาน มีการระดมสมองกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางการบริหารให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด อีกทั้งยังทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน คณะกรรมการมีการวางแผนในการดำเนินงานในทุก ๆ ปี ในเรื่องของการนำเงินดอกเบี้ยที่ได้รับจากการปล่อยเงินกู้ไปใช้ในด้านสาธารณสุขประโยชน์ให้แก่ชุมชนและมีการแจ้งข่าวสารที่เกี่ยวกับกองทุนให้สมาชิกและมีการรายงานผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบอย่างสม่ำเสมอ คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถน้อยในการทำงานแต่คณะกรรมการทุกคนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกันในการทำงานร่วมกันเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ และมีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดและตามความเหมาะสมของความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล มีหน่วยงานจากภาครัฐที่จะเข้ามาช่วยอบรมให้แก่คณะกรรมการเกี่ยวกับระเบียบการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาอบรมสมาชิกเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปใช้ในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเอง สมาชิกและคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมในการสร้างสาธารณสุขประโยชน์ให้แก่ชุมชน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินงานและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชน

#### ประเด็นที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินงานของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ปัญหาด้านบุคลากร โดยส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของทุกหมู่บ้าน คือ คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถน้อยจึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานในเรื่องของการทำบัญชี , ปัญหาด้านงบประมาณ โดยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณเพราะงบประมาณมีเพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกเพราะมีการจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกและตามสัดส่วนและตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว ยกเว้นหมู่ที่ 1,5 ที่งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก , ปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านการบริหารจัดการ เพราะสมาชิกและคณะกรรมการมีความร่วมมือกันในการทำงาน มีการปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลาระหว่างสมาชิกกองทุนและคณะกรรมการ , ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่บางหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากทางธนาคารมาเพื่อใช้ในการทำงานไม่มีประสิทธิภาพ และบางหมู่บ้านประสบปัญหาในเรื่องของสถานที่ในการดำเนินงานของกองทุนฯ

##### 5.3 ระดับความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อลักษณะการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อลักษณะการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในภาพรวม และในแต่ละด้าน สมาชิกกองทุนฯ มีความคิดเห็นต่อลักษณะการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนฯ ด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ด้านของการเป็นผู้นำ ด้านความสำเร็จของนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและสังคม และในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งสมาชิกแต่ละคนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่อยู่ในช่วง 0.61-0.79 เมื่อพิจารณารายด้าน สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมาคือ ด้านของการเป็นผู้นำ ค่าเฉลี่ย 4.33 และด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.15

## 6. อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ต.วังกรด อ.บางมูลนาก ผู้วิจัยนำผลการศึกษามาอภิปรายประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้ จากการศึกษา พบว่า

### 1. ด้านพฤติกรรมการบริหารงาน

ผลการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนฯ จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คณะกรรมการฯ มีความตั้งใจและทุ่มเทในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือสมาชิกเมื่อสมาชิกมีปัญหาและคณะกรรมการมีความซื่อสัตย์ในการจัดทำบัญชี และการบริหารงบประมาณของกองทุนฯอย่างโปร่งใสและสมาชิกสามารถตรวจสอบการจัดสรรงบประมาณกองทุนได้ และคณะกรรมการชี้แจงรายละเอียดของเงินกองทุนฯให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกของคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ ว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ มีการวางแผนในการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุน และคณะกรรมการทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน รวมถึงการวางแผนที่จะนำเงินดอกเบี้ยที่ได้จากการปล่อยเงินกู้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่นด้านสาธารณสุข โภค ด้านสวัสดิการ ผู้สูงอายุ ทุนการศึกษาเด็ก ด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน ผลการศึกษาในครั้งนี้นี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาชุมชน สนธยา พลศรี(2545, น.44-46) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาชุมชนว่า ในการพัฒนาชุมชนคนถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของชุมชนในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองและชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทุกขั้นตอน และการช่วยเหลือตนเองของชุมชนเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนที่จะพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง รวมถึงความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐกับประชาชนในชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุนของรัฐบาลอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงศ์สว่าง แดงสนั่น(2546) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน คือ ปัจจัยด้านศักยภาพในการบริหารของคณะกรรมการ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริหารของคณะกรรมการ ภาวะผู้นำ การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุน

### 2. ด้านศักยภาพการบริหารงาน

ผลการวิเคราะห์ด้านศักยภาพการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนฯ จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คณะกรรมการฯ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการบริหาร และสมาชิกกองทุนมีความเชื่อมั่นและยอมรับการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน และกรณีที่เกิดปัญหาในการดำเนินงานหรือปัญหาที่เกี่ยวกับการชำระหนี้คืนเงินกู้ของสมาชิก คณะกรรมการก็จะให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีความสอดคล้องกับการ

สัมภาษณ์เชิงลึกของคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ ว่าในการบริหารงานของคณะกรรมการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ คณะกรรมการทุกคนจะมีส่วนร่วมในการทำงานและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการทำงาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การรวมตัวกันในการทำงาน การระดมสมองกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด อีกทั้งยังทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน ผลการศึกษาในครั้งนี้อย่างสอดคล้องกับแนวคิดหลักการพัฒนาชุมชน สัญญาสัญญาวิวัฒน์(2541 อ้างถึงใน สนธยา พลศรี, 2545, น.62-65) ได้แนะนำหลักการพัฒนาชุมชนว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาชุมชนเพราะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและศักยภาพด้านความรู้ความสามารถของตนเอง การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นหลักการของการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ถือเป็นการฝึกกำลังความรู้ความสามารถของชุมชนทำให้เกิดศักยภาพในการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ในการค้นหาผู้นำจะต้องเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เพื่อดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้บรรลุเป้าหมายและผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่ประชาชนในชุมชนเคารพนับถือ ผู้นำชุมชนจึงถือเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาชุมชนในด้านการประสานงานทั้งการประสานงานกับคน ทรัพยากร แผนและโครงการ และผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การประสานงานจะมีทั้งลักษณะที่แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความร่วมมือกันรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้การพัฒนาชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และหลักการจัดการชุมชนคนในชุมชนจะต้องมีความสามารถในการจัดการตนเองและมีความสามารถในการวางแผนการจัดกระบวนการหรือการดำเนินงานตามแผนงาน และมีทักษะในการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลลักษณ์ ดิษยนันท์ (2545) ซึ่งพบว่าศักยภาพในการบริหารงานต้องเริ่มจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งรวมถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ในการกำหนดระเบียบข้อบังคับและร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ปินตา (2549) ซึ่งพบว่าการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพ ต้องเริ่มจากคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและบทบาทหน้าที่ของตน รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการทำงานที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

### 3. ด้านความสำเร็จของนโยบายกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและสังคม

ผลการวิเคราะห์ด้านความสำเร็จของนโยบายกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและสังคมจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้านช่วยให้ประชาชนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน รวมถึงยังเป็นการลดการกู้เงินนอกระบบของประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้เกิดความสามัคคีร่วมกันของคนในชุมชนในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและยังทำ



ให้ประชาชนในชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกของ คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ถือเป็นแหล่ง เงินทุนที่ให้ประชาชนสามารถกู้เงินได้โดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกัน และเงินกู้นี้มีอัตรา ดอกเบี้ยต่ำ และเป็นแหล่งเงินทุนที่ให้ประชาชนสามารถนำเงินไปสร้างอาชีพ สร้างรายได้และ พัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงยังเป็นการลดการกู้เงินนอกระบบ และในส่วนของ ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการปล่อยเงินยังนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ชุมชน ผล การศึกษาในครั้งนี่ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน ในการเป็นแหล่งเงินทุน หมุนเวียนสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่ายรวมถึง การส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้าง สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่าง ๆ ให้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านและเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่ง ในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยังสอดคล้องกับแนวคิดนโยบายกองทุน หมู่บ้าน

ในด้านความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน คือ ประชาชนมีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็น เจ้าของกองทุนและมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาและเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน มีการสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน ทำร่วมกัน ติดตามตรวจสอบร่วมกัน และรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม และมีการประสานความร่วมมือกันในการเรียนรู้ และกิจกรรมร่วมกันในลักษณะเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนในชุมชนมี ความสามัคคี ความเอื้ออาทรแก่ผู้ด้อยโอกาส อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ ดิษฐวงศ์ (2546) ซึ่งพบว่าปัจจัยในการบริหารกองทุนที่ประสบผลสำเร็จหรือความล้มเหลว คือ คณะกรรมการต้องมีการประสานความร่วมมือกับกองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ร่วมกัน และมีการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนมีรายได้ เพิ่มขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น รวมถึงควรมีการทบทวนการทำงานของคณะกรรมการ เพื่อหาจุดที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

#### 4. ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ

ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ปัญหาด้านบุคลากร คือ คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีความรู้ความสามารถน้อยจึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการ ดำเนินงานในเรื่องของการทำบัญชี และเอกสารต่างๆ ปัญหาด้านงบประมาณ หมู่บ้านโดยส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณเพราะงบประมาณมีเพียงพอต่อความต้องการของ สมาชิกเพราะมีการจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกและตามสัดส่วนและตามความเหมาะสมของแต่ละ ครอบครัว ยกเว้นบางหมู่บ้านที่งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกเนื่องจากมี จำนวนสมาชิกที่มาก ปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา เพราะสมาชิกและ คณะกรรมการมีความร่วมมือกันในการทำงาน มีการปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลาระหว่างสมาชิก

กองทุนและคณะกรรมการ ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่บางหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากทางธนาคารมาเพื่อใช้ในการทำงานไม่มีประสิทธิภาพ และบางหมู่บ้านประสบปัญหาในเรื่องของสถานที่ในการดำเนินงานของกองทุนฯ ผลการศึกษาในครั้งนี่ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ ออยุธยา(2551, น.276-280) ในเรื่องปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคลากร ในด้านคุณสมบัติความรู้ความสามารถ ความเต็มใจหรือความตั้งใจที่จะมาร่วมเป็นผู้ปฏิบัติ และปัจจัยในด้านเงินทุนที่จะต้องตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างทันเวลา ถ้าหากไม่สามารถตอบสนองได้หรือเกิดความล่าช้าจะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน อาจนำมาซึ่งความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องให้การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ อย่างเพียงพอ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลลักษณ์ ดิษยนันท์ (2545) ซึ่งพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการกองทุนฯ โดยส่วนใหญ่ คือ เงินทุนไม่เพียงพอกับขนาดของจำนวนสมาชิก ควรมีการปรับเพิ่มให้เหมาะสมกับขนาดของสมาชิกและคณะกรรมการยังขาดเงินทุนในการบริหารจัดการและค่าตอบแทน จึงควรมีการจัดสรรเงินทุนในการบริหารจัดการและค่าตอบแทน เพื่อเป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

ดังนั้นในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านฯ ของแต่ละหมู่บ้านที่จะส่งผลให้การบริหารประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนนั้นจึงขึ้นอยู่กับการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ในแต่ละหมู่บ้านในด้านต่างๆ ดังนี้ 1. ด้านการบริหารงาน คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีความตั้งใจและทุ่มเทต่อบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ และให้การช่วยเหลือสมาชิกทุกครั้งในกรณีที่มีปัญหา มีการบริหารงานอย่างโปร่งใสที่สมาชิกสามารถตรวจสอบการบริหารงานได้ มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และคณะกรรมการที่ดำรงตำแหน่งบริหารงานในแต่ละคนได้รับการยอมรับ และได้รับการไว้วางใจจากสมาชิกกองทุนฯ ในการที่จะเข้าไปบริหารงานจัดการเงินกองทุนฯ ที่ได้รับอย่างโปร่งใส และเป็นผู้มีภาวะของการเป็นผู้นำที่จะกล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหา มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานที่น่าเชื่อถือ บริหารจัดการกองทุนฯ อย่างเป็นระบบ วางแผนการบริหารโดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการแต่ละคน และในแต่ละหมู่บ้านโดยส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองในด้านการส่งเสริมฝึกอบรมการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้กับประชาชนในชุมชน และการส่งเสริมสวัสดิการด้านต่างๆ ให้กับ ผู้สูงอายุ สตรี เด็ก คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2. ด้านการบริหารงบประมาณ คณะกรรมการกองทุนจะต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลโดยการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกตามความเหมาะสมของสมาชิกของแต่ละครอบครัวและต้องมีการจัดสรรเงินดอกผลที่ได้รับจากการปล่อยกู้มาใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมด้านสาธารณสุขประโยชน์ให้แก่ชุมชนของ

ตนเอง เช่น การปรับปรุง ดูแลสภาพแวดล้อมในชุมชนของตนเอง จัดเป็นเงินสนับสนุนให้กับกลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง จัดเป็นงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการกองทุนฯ เป็นค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ

## 7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

### 1. ด้านบุคลากร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1) คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน พบว่า คณะกรรมการโดยส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถน้อยทำให้ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน เช่น การจัดทำบัญชี การทำเอกสาร ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดอบรมต่างๆ เพื่อให้คณะกรรมการมีความรู้ในการดำเนินงาน เช่นการจัดทำบัญชี การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการทำงาน รายละเอียดเกี่ยวกับกองทุน

2) สมาชิกกองทุน พบว่า สมาชิกบางหมู่บ้านที่กู้เงินไปใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรบางท่านไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในด้านการเกษตร ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าภาครัฐควมจัดการอบรมด้านการวางแผนการใช้เงินในการสร้างอาชีพให้เพียงพอกับเงินที่ทางคณะกรรมการจัดสรรให้ตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว

2. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ในการบริหารงานของคณะกรรมการฯ ในแต่ละหมู่บ้านไม่ประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการ เพราะสมาชิกและคณะกรรมการมีความร่วมมือกันในการทำงาน มีการปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลาระหว่างสมาชิกกองทุนและคณะกรรมการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอให้มีการจัดทำมาตรฐานการบริหารงานเพื่อเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของแต่ละหมู่บ้านอย่างแท้จริง โดยการมอบรางวัลในการดำเนินงานดีเด่นให้แก่หมู่บ้านที่มีการบริหารงานเป็นไปตามมาตรฐานการบริหารงานที่กำหนดขึ้น

3. ด้านงบประมาณ พบว่า บางหมู่บ้านประสบปัญหาเรื่องเงินกู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก ทำให้การใช้จ่ายเงินกู้เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ทำได้ไม่เต็มที่ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในการสร้างอาชีพเสริม และส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมใหม่ๆ และมีทางเลือกในการใช้เงินที่นำไปสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายเงินกู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ที่ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีอาชีพ และรายได้เพิ่มขึ้นแล้วยังส่งผลต่อความสำเร็จในเชิงนโยบายที่รัฐบาลกำหนดไว้ด้วย

4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ พบว่า กองทุนหมู่บ้านโดยส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่จัดตั้งกองทุน ที่จะทำให้การดำเนินงานมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่ากองทุนควรมีการจัดสรรงบประมาณ หรือถ้าไรที่ได้รับจากการปล่อยเงินกู้มาจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่มีความจำเป็น เพื่อให้การบริหารกองทุนหมู่บ้านมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และในส่วนของสถาน

ที่ตั้งกองทุนคณะกรรมการควรขอความร่วมมือจากองค์กรบริหารส่วนตำบล หรืออำเภอในการ จัดหาสถานที่ตั้งหรืองบประมาณในการก่อสร้าง

## 7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรมีการเข้าไปศึกษากลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยการเข้าไปสังเกตการณ์การบริหารงาน ของคณะกรรมการกองทุนฯ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารของแต่ละหมู่บ้าน ตั้งแต่กระบวนการใน การเริ่มกู้เงินไปจนถึงการติดตามให้ส่งเงินคืนให้กับกองทุน

## บรรณานุกรม

กมลลักษณ์ ดิษยนันท์. (2545). *ศักยภาพและปัญหาในการจัดการกองทุนหมู่บ้านในจังหวัด เชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทบัณฑิต). เชียงใหม่: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กาญจนา สวัสดิ์. (2554). *ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพูน อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

จุมพล หนิมพานิช. (2549). *การวิเคราะห์นโยบาย ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

ชัยพลวานิช เพชรดง. (บ.ก.). (ม.ป.ป.). *การพัฒนาชุมชน*. เชียงราย: ระบบการบริหาร จัดการภายในสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลเวียงชัย ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย.สืบค้น 2 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.omsschools.com>

พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว. (2552). *การพัฒนาชุมชน (Community Development)*. กรุงเทพฯ: ชุมชนออนไลน์เพื่อการจัดการความรู้ของคนทำงานภาครัฐและภาคสังคม ของไทย. สืบค้น 2 ธันวาคม 2558, จาก <https://www.gotoknow.org>

มยุรี อนุมานราชธน. (2547). *นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด กระบวนการ และการ วิเคราะห์*. เชียงใหม่: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิพนธ์ ดิษฐวงศ์.(2546). *การบริหารกองทุนหมู่บ้านเขตตำบลเมืองเสี้ยน อำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทบัณฑิต). เชียงใหม่: คณะรัฐศาสตร์ การเมืองและการปกครองมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วงศ์สว่าง แดงสนั่น.(2546). *การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับการเสริมสร้างความ เข้มแข็งของหมู่บ้านในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วาสนาปินตา. (2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่*. (การ

- ค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. (2551). *แนวความคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์*. เชียงใหม่: ธนุชนพรัตน์ตั้ง.
- สนธยา พลศรี. (2545). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2551). *นโยบายสาธารณะ :แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, และอนูรัตน์ อนันธนาธร. (2555). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ:เอ็ม.ที.เพรส.
- สุรสิทธิ์วิจิตรขจร.(2549). *นโยบายสาธารณะเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ธเนศวร(1999) พรินต์ตั้ง.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. *คู่มือกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*.สุรินทร์: สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจังหวัดสุรินทร์. สืบค้น 10 ตุลาคม 2558, จาก <https://surinvillagefund.files.wordpress.com>
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2547). *พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. สืบค้น 2 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.krisdika.go.th>